

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΛΙΑΣ

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

- Χροιά δέρματος (ίκτηρος)
- Ορατός εντερικός περισταλισμός (αρχόμενη εντερική απόφραξη)
- Ορατές αρτηριακές σφύξεις (ανεύρυσμα κοιλιακής αρτηρίας, απίσχναση)
- Εκχυμώσεις (αιμορραγική διάθεση, υποδόριες ενέσεις, σημείο Cullen στην βαριά οξεία παγκρεατίτιδα)
- Ραβδώσεις (παχυρκία, κύηση, ταχεία ανάπτυξη σε εφήβους, ερυθροϊώδεις σε σ. Cushing),
- Επίφλεβο: εξετάστε την κατεύθυνση της ροής - φυσιολογικά η ροή απομακρύνεται από τον ομφαλό
  - Αναστροφή ροής στην άνω κοιλία --> απόφραξη άνω κοίλης φλέβας
  - Αναστροφή ροής στη κάτω κοιλία --> απόφραξη κάτω κοίλης φλέβας ή πυλαία υπέρταση. Σε απόφραξη κάτω κοίλης υπάρχει συνήθως οίδημα κάτω άκρων.
  - Ακτινωτή ροή προς τον ομφαλό: κεφαλή μέδουσας (πυλαία υπέρταση)
- Εγχειρητικές ή άλλες ουλές
- Γενικευμένη διόγκωση κοιλίας (παχυσαρκία, ασκίτης, μετεωρισμός, κύηση, κατακράτηση κοπράνων) - 5Fs --> Fat, Fluid, Flatus, Fetus, Feces
  - Βατραχοειδής κοιλιά --> ασκίτης
- Εντοπισμένη διόγκωση: κήλη (μέσης γραμμής, ομφαλοκήλη, βουβωνοκήλη, μετεγχειρητική κοιλιοκήλη)
  - Ελέγξτε για κήλες ζητώντας από τον ασθενή να βήξει
  - Sister Mary Joseph's nodule: σκληρός όζος στον ομφαλό --> ενδοκοιλιακό νεόπλασμα
- Σκαφοειδής κοιλία: καχεξία
- Στομίες: γαστροστομία, νησιδοστομία, ειλεοστομία, κολοστομία, ουρητηροστομία

ΑΚΡΟΑΣΗ

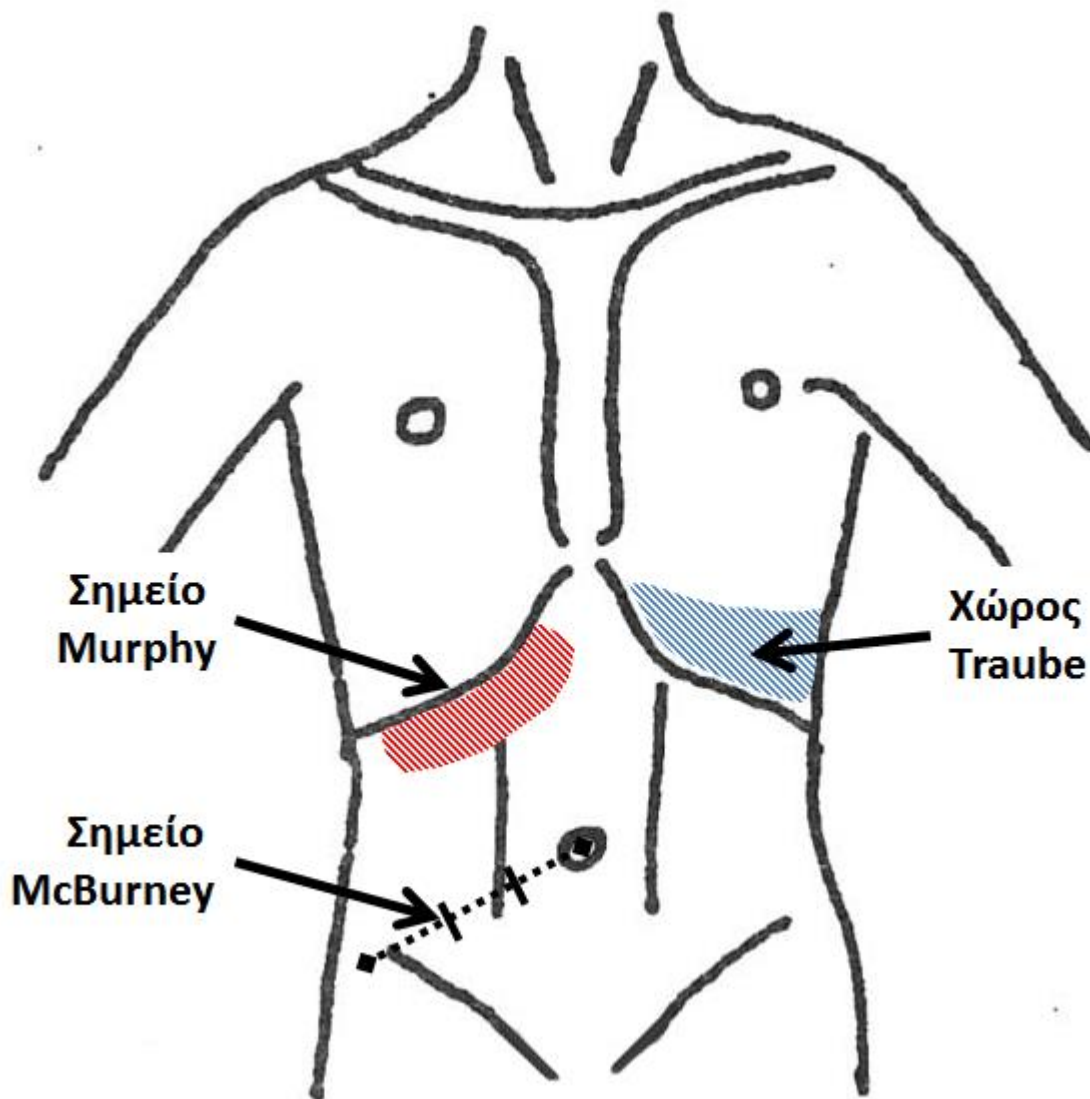
- Στην εξέταση της κοιλιάς Η ΑΚΡΟΑΣΗ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΡΟΗΓΕΙΤΑΙ της επίκρουσης και της ψηλάφησης
- Η συχνότητα των εντερικών ήχων εμφανίζει μεγάλη διακύμανση:
  - Απουσία εντερικών ήχων επί τουλάχιστον ένα - δύο λεπτά --> παθολογικό εύρημα - απουσία περισταλισμού: παραλυτικός ειλεός ή περιτονίτιδα
- Χροιά: υψηλής συχνότητας ήχοι ("μεταλλικοί") --> μερική ή ολική εντερική απόφραξη
- Ακρόαση για αγγειακά φυσιόμετρα:
  - Ανεύρυσμα κοιλιακής αρτηρίας, στένωση νεφρικής αρτηρίας, στένωση μεσεντερίου αρτηρίας
  - Αρτηριοφλεβώδεις αναστομώσεις στο ήπαρ
- Ήχος τριβής: στα υποχόνδρια σπλάγχνα - καρκίνος ήπατος, ηπατικό απόστημα, σπληνικό έμφρακτο, γονοκοκκική περιηπατίτιδα (σ. Fitz-Hugh-Curtis)
- Παρουσία παφλασμού στο επιγάστριο όταν μετακινούμε απότομα τον ασθενή --> Πυλωρική στένωση

ΕΠΙΚΡΟΥΣΗ

- Αμβλύτητα: υποκείμενο όργανο ή μάζα
- Τυμπανικότητα: αέρας μέσα σε εντερική έλικα
- Χρησιμότητα:
  - Προσδιορισμός μεγέθους υποχονδρίων σπλάγχνων
  - Ανίχνευση παρουσίας ελεύθερου ασκίτικου υγρού (μετακινούμενη αμβλύτητα - πρέπει να υπάρχει >1,5 Lt ασκίτικου υγρού)
- Αμβλύτητα στο υπογάστριο: ΔΔ διογκωμένη (πλήρης) ουροδόχος κύστη vs μάζα ή περιτοναϊκό υγρό - στην περίπτωση της ουροδόχου κύστεως το κυρτό είναι προς τα πάνω.
- Ανώτερο όριο ήπατος στο πρόσθιο τοίχωμα: 6ο μεσοπλεύριο διάστημα
- Σπληνομεγαλία: αμβλύτητα στο χώρο του Traube
- Ασθενείς με οξεία κοιλία και παλίνδρομο ευαισθησία μπορεί να μην ανέχονται την επίκρουση εξαιτίας έντονου άλγους.

ΨΗΛΑΦΗΣΗ

- Πριν αρχίσετε την ψηλάφηση ρωτήστε τον ασθενή αν έχει πόνο στην κοιλία και σε ποιό σημείο - ΜΗΝ αρχίσετε την ψηλάφηση από την περιοχή του πόνου - εξετάστε την τελευταία !
- Εξετάζουμε τον ασθενή σε ύπτια θέση, με τα κάτω άκρα σε κάμψη και τα χέρια στα πλάγια του κορμού
- Εξετάζουμε διαδοχικά τα 4 τεταρτημόρια με επιτολής και εν τω βάθει ψηλάφηση
- Ευαισθησία στην ψηλάφηση
  - Παλίνδρομη ευαισθησία (rebound tenderness): το άλγος είναι εντονώτερο κατά την απόσυρση του χεριού που ψηλαφά. Μπορεί να υποδεικνύει περιτοναϊκό ερεθισμό.
  - Μυϊκή σύσπαση: γενικευμένη (διάχυτη περιτονίτιδα, διάτρηση στομάχου) ή εντοπισμένη (φλεγμονή ενδοκοιλιακού οργάνου πχ σκωληκοειδίτιδα)
  - Μυϊκή φύλαξη (guarding): ακούσια σύσπαση των κοιλιακών στην ψηλάφηση μιας περιοχής
  - Ειδικές περιοχές ευαισθησίας (βλ σχήμα)
    - Σημείο McBurney: Ευαισθησία στο ΔΕ λαγόνιο βόθρο --> οξεία σκωληκοειδίτιδα
    - Σημείο Rovsing: οξεία σκωληκοειδίτιδα
    - Σημείο Murphy: Άλγος στη βαθειά εισπνοή κατά την ψηλάφηση του ΔΕ υποχονδρίου --> οξεία χολοκυστίτιδα
    - Σημείο Giordano: Άλγος κατά την πλήξη της πλευροσπονδυλικής γωνίας --> οξεία πυελονεφρίτιδα - κωλικός νεφρού
- Ειδικοί χειρισμοί
  - Σημείο ψοίτη και θυροειδούς μυός: οξεία σκωληκοειδίτιδα
- Μάζα: περιγράψτε την εντόπιση, το μέγεθος (κατά προσέγγιση), τη σύσταση (σκληρή, μαλακή κλπ) την κινητικότητά της (ακολουθεί τις αναπνευστικές κινήσεις;) και την παρουσία σφύξεων (αρτηριακό ανεύρυσμα)

Ορόσημα της κοιλιακής χώρας

ΕΝΔΟΙΛΙΑΚΑ ΣΠΛΑΓΝΑ

- Ήπαρ: περιγράψτε το μέγεθος (εκατοστά κάτω από το πλευρικό τόξο), τη σύσταση και τυχόν ευαισθησία (σκληρό & ακανόνιστο χείλος σε κίρρωση, σκληρός όζος/διόγκωση σε κακοήθεια, μαλακό και ευαίσθητο ήπαρ σε οξεία διάταση της κάψας πχ παθητική συμφόρηση από καρδιακή ανεπάρκεια, οξεία ηπατίτιδα)
  - ο Ηπατομεγαλία: ιογενής ηπατίτιδα, ηπατικό απόστημα, εχينوκοκκίαση, σχιστοσωμίαση, στεατοηπατίτιδα, συμφορητική καρδιακή ανεπάρκεια, πνευμονική καρδιά, συμπιεστική περικαρδίτιδα, θρόμβωση ηπατικών φλεβών, αιμάτωμα, αιμαγγείωμα, αμυλοείδωση, ηπατοκυτταρικό καρκίνωμα, μεταστατικά νεοπλάσματα ήπατος, χολαγγειοκαρκίνωμα, λέμφωμα, νοσήματα εναποθέσεως γλυκογόνου, πολυκυστική νόσος.
- Σπλήν: ο σπλήν μεγαλώνει προς την κατεύθυνση της ΔΕ λαγόνιου ακρολοφίας. Ο ψηλαφητός σπλήν είναι παθολογικό εύρημα στο 90% των περιπτώσεων

- Σπληνομεγαλία: διάφορες λοιμώξεις (λοιμώδης μονοπυρήνωση, τυφοειδής, ενδοκαρδίτιδα, ελονοσία), χρόνια ηπατική νόσος με πυλαία υπέρταση, κακοήθη αιματολογικά νοσήματα, αυτοάνοσα νοσήματα (ΣΕΛ), αιμολυτικές αναιμίες
- Μεγάλου βαθμού (μαζική) σπληνομεγαλία: μυελοϋπερπλαστικά σύνδρομα, ελονοσία, λειψμανίαση, ομόζυγος μεσογειακή αναιμία, θησαυρισμώσεις (πχ ν. Gaucher)
- Χοληδόχος κύστη: ψηλαφήτη σε ύδρωπα, εμπύημα, απόφραξη κυστικού πόρου, απόφραξη χοληφόρων περιφερικά του κυστικού πόρου
  - Σημείο Courvoisier: ψηλαφητή ανώδυνη χοληδόχος κύστη σε ασθενή με αποφρακτικό ίκτερο --> καρκίνος παγκρέατος
- Νεφροί
- ΔΔ ψηλαφητού μορφώματος AP υποχονδρίου (Σπλην vs νεφρός)
  - Ψηλαφητή εντομή --> σπλήν
  - Κίνηση με τις αναπνευστικές κινήσεις --> σπλήν
  - Εισχώρηση των δακτύλων μεταξύ του μορφώματος και του πλευρικού τόξου --> νεφρός

ΚΛΙΝΙΚΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΣΕ ΑΣΚΙΤΗ

- Γενικευμένη διόγκωση κοιλιάς με προβολή στα πλάγια (βατραχοειδής κοιλιά)
- Πιθανή ομφαλοκήλη
- Τυμπανικότητα στο κέντρο της κοιλιάς και αμβλύτητα στα πλάγια και στο υπογάστριο (ο ασθενής σε ύπτια θέση)
- Μετακινούμενη αμβλύτητα
- Σημείο αντιτυπίας (Fluid wave)
- Σημείο επιπλέοντος πάγου (Ballottement): σε πολύ μεγάλη ασκίτικη συλλογή

ΕΞΩΚΟΙΛΙΑΚΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΣΕ ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΝΔΟΚΟΙΛΙΑΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ

- Δέρμα: ίκτερος, ωχρότητα, μελάγχρωση (αιμοχρωμάτωση)
- Πληκτροδακτυλία (κίρρωση ήπατος)
- Κοιλονυχία (βαριά σιδηροπενική αναιμία)
- Πτερυγοειδής τρόμος (αστηριξία): ηπατική εγκεφαλοπάθεια
- Παλαμιαίο ερύθημα: χρόνια ηπατική νόσος
- Εκχυμώσεις: ηπατική ανεπάρκεια (διαταραχή πήξεως), πυλαία υπέρταση (θρομβοπενία)
- Γωνιακή χειλίτιδα / γλωσσίτιδα: σιδηροπενική αναιμία ή έλλειψη B12
- Γυναικομαστία, μειωμένη τριχοφυΐα μασχαλών και εφηβαίου, ατροφία όρχεων: κίρρωση ήπατος
- Διόγκωση παρωτίδων: αλκοολική κίρρωση ήπατος

Μ. ΣΑΜΑΡΚΟΣ